

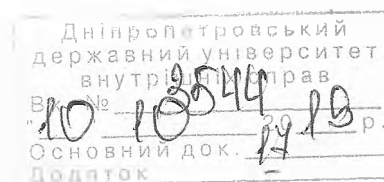
ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Кузьменко Оксани Володимирівни на дисертацію Ростовської Карини Валеріївни «Адміністративно-правові основи державної антикорупційної політики в Україні», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Однією із основних перешкод сталого розвитку України є корупція, яка постійно має в нашій державі значного поширення. Згідно із соціологічним дослідженням, проведеним у 2019 році КМІС на замовлення USAID переконаність людей у корумпованості органів влади протягом останніх трьох років суттєво підвищилася: 73,2% переконані, що корупція дуже поширена у Верховній Раді (на 12,6 відсоткових пунктів більше, ніж в 2015 році), 67,6% вважають, що корупція дуже поширена в Кабінеті Міністрів (на 12,8 відсоткових пунктів більше, ніж в 2015 році), 66,1% назвали дуже корумпованими Президента та його Адміністрацію (на 19,7 відсоткових пункти більше, ніж в 2015 році).

Такий стан речей свідчить про те, що позитивні очкування суспільства почали поступово спадати, а антикорупційні реформи не є дійовими. Це обумовлено чисельнішими прорахунками в антикорупційній сфері. До числа таких прорахунків можна віднести неефективну державну антикорупційну політику.

І це не випадково, адже сьогодні в нашій державі відсутня сучасна системна доктрина антикорупційної політики, що враховує умови та причини корупції, всі ризики та особливості, пов'язані з корупцією, притаманною саме для України. Відсутній належним чином врегульований та прозорий механізм вироблення державної антикорупційної політики, наслідком чого є той факт, що, починаючи з 2018 року в Україні відсутній комплексний документ загальнодержавного рівня (Антикорупційна стратегія), який має визначати засади державної антикорупційної політики.

Ураховуючи зазначене, необхідно констатувати, що Ростовська К.В., в рамках предмету дослідження обрала доволі складну у теоретичному та практичному аспекті тему, пов'язану з висвітленням концептуальних основ державної антикорупційної політики в Україні, адже сьогодні, ефективність її заходів та процес їх реалізації залишається незадовільним, а рівень корупції та міжнародні зобов'язання України змушують нашу державу вживати всіх заходів щодо її зниження, та у майбутньому подолання. Тому, актуальність пропонованого на рецензування дослідження Ростовської К.В. обумовлена необхідністю об'єктивного та всебічного аналізу адміністративно-правових основ державної антикорупційної політики та формування на цій основі концептуальних пропозицій, рекомендацій як теоретичного, так і практичного змісту, спрямованих на її удосконалення та дієвість.

Цінність творчого пошуку Ростовської К.В. полягає у тому, що дисертація виконана з врахуванням науково-теоретичних досліджень різних галузей юридичної науки, аналізу законодавства, яке регулює процеси формування та реалізації державної антикорупційної політики в Україні, законодавства зарубіжних країн, правозастосовної практики щодо діяльності публічної влади під час вироблення заходів антикорупційної політики та впровадження їх у життя.

Водночас слід зауважити, що, незважаючи на підвищену увагу науковців до проблем державної антикорупційної політики, не всі проблематичні питання знайшли належне висвітлення в юридичній літературі. Деякі з них залишилися поза увагою вчених або досліджені фрагментарно, інші є застарілими та не відповідають сучасним суспільно-політичним реаліям.

З огляду на вищенаведене, можна зробити висновок, що обрана тема дисертації є актуальною та своєчасною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дисертаційне дослідження виконано у межах Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих,

технічних і гуманітарних наук на 2014-2018 рр., затверджених Постановою Президії НАН України від 20 грудня 2013 р. № 179 (п. 3.4.2.5), Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016-2020 рр., затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 р., загальноуніверситетської наукової теми Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Проблематика дисертації пов'язана з основними положеннями указів Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» від 12 січня 2015 р. № 5/2015, «Про Стратегію національної безпеки України» від 26 травня 2015 р. № 287/2015.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Положення, висновки і рекомендації, наведені у роботі Ростовської К.В., є достовірними і науково обґрунтованими. Матеріал дослідження ґрунтується на працях з питань теорії права, адміністративного права, теорії управління, а також на аналізі положень Конституції, законів України, підзаконних правових актів, законодавства зарубіжних країн, міжнародних договорів, Емпіричну базу дисертації складають результати соціологічних досліджень, проведені вітчизняними та іноземними організаціями, рішення судів у сфері протидії корупції, що містяться в Єдиному реєстрі судових рішень України, статистичні дані Державної служби статистики України, відомості на офіційних веб-сайтах суб'єктів публічної адміністрації, правова публіцистика.

Достатньо високий рівень обґрунтованості результатів дослідження зумовлено раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи, в цілому, є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

У процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Методологічною основою дослідження став діалектичний метод, використання якого дозволило скласти цілісну систему уявлень про адміністративно-правові основи державної антикорупційної політики в Україні та перспективи удосконалення законодавства щодо її формування та реалізації.

Мета дослідження і сформульовані відповідно до неї завдання, дозволили Ростовській К.В., на основі аналізу наукових джерел, нормативно-правової бази та правозастосовної практики дослідити теоретичні та практичні проблеми адміністративно-правових основ державної антикорупційної політики в Україні, а також сформулювати пропозиції щодо розробки і вдосконалення законодавства, що регулює досліджувані відносини.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України (с. 34).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, дисертація є одним з перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексних наукових досліджень, присвячених визначенню адміністративно-правових основ державної антикорупційної політики. За результатами проведеного дослідження обґрунтовано та наведено значну кількість нових наукових положень, висновків, до яких можна віднести такі:

сформульовано комплекс базових науково-теоретичних і концептуальних положень державної антикорупційної політики, змістом яких запропоновано категоріально-понятійний апарат окремих складових державної антикорупційної політики; обґрунтовано нормативно-правові засади діяльності публічної влади з вироблення основ державної антикорупційної політики та забезпечення публічного управління з її реалізації; визначено цілі, завдання, принципи та пріоритетні напрями державної антикорупційної політики на сучасному етапі; запропоновано нову модель адміністративно-правового механізму вироблення державної

антикорупційної політики; обґрунтовано методологічні засади комплексної оцінки ефективності державної антикорупційної політики;

з метою підвищення ефективності публічного управління у сфері реалізації державної антикорупційної політики запропоновано концептуальні складові удосконалення організаційно-правового та інформаційно-аналітичного забезпечення механізму реалізації державної антикорупційної політики з розмежуванням його рівнів, інституціональних та функціональних елементів, з урахуванням основних чинників впливу на ефективність його функціонування та розвитку, що дозволило запропонувати шляхи підвищення ефективності реалізації запланованих заходів політики;

здійснено спеціальне дослідження суб'єктів вироблення державної антикорупційної політики з точки зору галузі адміністративного права і визначено зміст їх компетенції і діяльності у процесі її розроблення та реалізації;

запропоновано модель механізму взаємодії публічної влади з виробленням засад державної антикорупційної політики, систематизовано за напрямками участі у процесі розроблення заходів державної антикорупційної політики їх повноваження та запропоновано шляхи удосконалення відповідної діяльності;

визначено напрями вдосконалення повноважень Національного агентства запобігання корупції щодо: 1) формування заходів державної антикорупційної політики; 2) організації взаємодії та координації діяльності між уповноваженими суб'єктами під час вироблення державної антикорупційної політики та її реалізації; 3) інформаційно-аналітичного забезпечення державної антикорупційної політики;

визначено завдання та пріоритетні напрями державної антикорупційної політики. Завдання державної антикорупційної політики мають впливати з її цілей й обумовлюватися ними. Правильно і чітко сформульовані завдання державної антикорупційної політики відображають вектори системи протидії корупції, роль та предмет відання антикорупційних інституцій. Напрями

державної антикорупційної політики повинні узгоджуватися з її цілями та завданнями, корегуватися з урахуванням оцінки стану корупції, моніторингу за її рівнем, а також урахуванням стану реалізації антикорупційної стратегії.

суб'єктів державної антикорупційної політики поділено на такі основні групи: 1) суб'єкти, що розробляють державну антикорупційну політику: а) Президент України; б) Верховна Рада України; в) Кабмін України; г) НАЗК; д) Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції; е) Національна рада з питань антикорупційної політики (визначають головні пріоритети в зазначеній сфері; здійснюють законодавче забезпечення, координацію спільних зусиль інших суб'єктів, а також контроль реалізації засад антикорупційної політики); 2) суб'єкти, що реалізують державну антикорупційну політику: а) суб'єкти загальної компетенції (органи державної влади та місцевого самоврядування у межах визначених заходів державної політики); б) суб'єкти спеціальної компетенції (САП, Нацполіція України, НАБУ, НАЗК, СБУ, Вищий антикорупційний суд); 3) суб'єкти з окремими повноваженнями щодо розроблення та реалізації державної антикорупційної політики: а) юридичні особи публічного та приватного права в частині розробки та реалізації антикорупційних програм; б) громадські об'єднання, їх члени або уповноважені представники, діяльність яких пов'язана із заходами щодо запобігання корупції; в) урядовий уповноважений з питань запобігання корупції; г) окремі громадяни; д) міжнародні установи та організації; 4) суб'єкти розроблення та формування антикорупційної політики юридичних осіб: а) колегіальний орган управління (рада директорів, правління тощо), який розглядає та затверджує антикорупційну політику; б) керівник юридичної особи (підприємства, установи чи організації), який відповідає за впровадження та виконання антикорупційних заходів, здійснення контролю та звітування; в) структурний підрозділ (особа), уповноважений за безпосереднє розроблення та впровадження антикорупційної політики;

охарактеризовано особливості взаємодії суб'єктів розроблення та реалізації державної антикорупційної політики, що дозволило дійти висновку,

що підвищення ефективності діяльності суб'єктів формування державної антикорупційної політики можливо шляхом впровадження таких форм взаємодії, як: 1) проведення спільних колегій, оперативних нарад між керівниками Національного агентства запобігання корупції та центральних органів виконавчої влади, антикорупційних та інших державних органів з метою прийняття узгоджених рішень щодо формування заходів державної антикорупційної політики; 2) проведення спільних нарад між структурними підрозділами Національного агентства запобігання корупції, Кабінету Міністрів України та комітетами Верховної Ради України з приводу узгодженості дій щодо формування заходів та прийняття державної антикорупційної політики; 3) створення окремих робочих груп з приводу узгодженості дій під час формування заходів державної антикорупційної політики; 4) надання Національним агентством запобігання корупції методичної та комплексної практичної допомоги у питаннях формування заходів державної антикорупційної політики; 5) обмін інформацією щодо стану корупції в Україні, умов та причин, які їй сприяють, та пропозицій щодо їх усунення з метою врахування цих факторів при формуванні заходів державної антикорупційної політики; 6) підсумування і розповсюдження досвіду спільної діяльності з формування державної політики;

доведено, що покращення стану взаємодії суб'єктів реалізації заходів державної антикорупційної політики можливо з використанням таких форм, як: 1) розробка та реалізація спільних планів та програм, спрямованих на виконання заходів державної антикорупційної політики; 2) взаємне інформування щодо стану та ефективності реалізації заходів державної антикорупційної політики; 3) створення робочих груп, проведення спільних нарад зацікавлених суб'єктів реалізації окремих заходів державної антикорупційної політики; 4) прийняття узгоджених рішень щодо виконання окремих заходів державної антикорупційної політики та антикорупційного законодавства; 5) проведення спільних заходів оцінки та моніторингу стану виконання державної антикорупційної політики; 6) видання спільних

нормативно-правових актів, які регламентують взаємодію зацікавлених суб'єктів з реалізації державної антикорупційної політики; 7) спільне вивчення проблем та надання допомоги з реалізації державної антикорупційної політики;

висновки, що сьогодні потребують удосконалення правового регулювання: 1) адміністративні процедури прийняття формування державної антикорупційної політики на всіх рівнях; 2) механізм моніторингу за виконанням юридичними особами публічного та приватного права державної антикорупційної політики; 3) механізм моніторингу за виконанням юридичними особами публічного та приватного права антикорупційних програм; 4) питання відповідальності керівників за невиконання заходів державної антикорупційної політики та антикорупційних програм; 5) спеціальні механізми громадського контролю за виконанням державної антикорупційної політики та антикорупційних програм.

Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

У розділі 1 роботи «Теоретико-правові основи державної антикорупційної політики в Україні» висвітлено концептуальні засади наукового супроводу державної антикорупційної політики, висвітлено ступінь наукової розробленості проблем державної антикорупційної політики та стан методологічного забезпечення дослідження. Приділено увагу питанням державної антикорупційної політики, як адміністративно-правовій категорії.

Авторкою запропоновано видами наукового супроводу державної антикорупційної політики вважати: консультування; прогнозування; проведення експертизи; проведення соціологічних досліджень; підготовку проектів рішень, аналітичних звітів тощо, а також підготовку стратегічних

документів (державної антикорупційної політики). У роботі звертається увага на те, що сьогодні принципово важливим є сформувати сучасну інфраструктуру науково-експертної та аналітичної діяльності, яка повинна включати тісну співпрацю Національного агентства запобігання корупції та недержавних інституцій, представників наукової спільноти з питань підготовки та реалізації державної антикорупційної політики.

У підрозділі 1.2. Ростовська К.В. робить висновок, що у наукових роботах містяться положення адміністративно-правової доктрини протидії корупції. Зокрема, ними визначено роль адміністративного права у контексті реформування публічної влади на сучасному етапі розвитку українського суспільства, забезпечення прав і свобод громадян; встановлено вплив корупції на суспільні відносини у сфері публічної служби; висвітлено питання застосування заходів адміністративного примусу у виявленні та припиненні адміністративних корупційних правопорушень; сформульовано засади діяльності публічної адміністрації у протидії корупції; розкрито питання участі інститутів громадянського суспільства у заходах боротьби з корупцією; висвітлено питання взаємодії громадськості з органами публічної влади щодо запобігання корупції та інші. Проте питання адміністративно-правових основ державної антикорупційної політики комплексно не досліджувалися.

Заслуговують на увагу висновки Ростовської К.В., що державна антикорупційна політика визначає стратегію та ідеологію антикорупційної діяльності держави у таких напрямках: 1) протидія корупції кримінально-правовими та адміністративно-правовими засобами; 2) визначення комплексу заходів організаційно-правового, політичного, економічного, профілактичного, ідеологічного, виховного змісту, які спрямовані на усунення соціально-економічного та політичного підґрунтя корупції.

Авторка цілком слушно обґрунтовує, що формування та реалізація ефективної державної антикорупційної політики вимагають, з одного боку, законодавчого, інституційного, організаційного, матеріально-технічного, інформаційного, фінансово-економічного, кадрового тощо забезпечення та

супроводу, з іншого – врахування різноманітних чинників – політичного, історичного, ментального, культурного, поведінкового тощо. Між державною антикорупційною політикою та антикорупційною діяльністю публічної адміністрації існує взаємозв'язок, який проявляється у взаємодоповнюваності та взаємодії цих категорій, адже публічна адміністрація являється суб'єктом як формування, так і реалізації державної антикорупційної політики.

Розділ 2 «Основні змістовні характеристики державної антикорупційної політики в Україні» складається з чотирьох підрозділів і присвячений дослідженню поняття, мети, завданням, пріоритетним напрямкам державної антикорупційної політики, її принципам та гарантіям забезпечення.

Авторка цілком слушно пропонує внести зміни до Закону України «Про запобігання корупції» з метою нормативного закріплення поняття «стратегічна мета державної антикорупційної політики», визначення її змісту та системи цілей державної антикорупційної політики; обґрунтованими є висновки щодо завдань та пріоритетних напрямів державної антикорупційної політики.

Цікавими є висновки, що принципи державної антикорупційної політики – це закладені законодавцем у норми права основні засади, теоретичні ідеї та загальні положення державної антикорупційної політики, вони визначають її сутність та використовуються у практичній прощені суб'єктами антикорупційної діяльності. Одного знання про принципи державної антикорупційної політики недостатньо, потрібно бажання та вміння їх застосовувати суб'єктами антикорупційної діяльності, адже вони сприяють ефективній реалізації правових норм, які закладені в основу державної антикорупційної політики, являють собою загальні положення, на яких повинна ґрунтуватися діяльність суб'єктів її формування та реалізації.

У підрозділі 2.4. звертається увага на те, що попри важливе значення, питання систематизації адміністративно-правових гарантій забезпечення державної антикорупційної політики сьогодні в чинному вітчизняному

законодавстві та у спеціальній літературі належно не висвітлено. Доведено, що недостатнє розроблення поняття, ознак та видів адміністративно-правових гарантій забезпечення державної антикорупційної політики в теорії негативно позначається на законотворчому процесі, зумовлює прийняття невважених і суперечливих актів у сфері державної антикорупційної політики.

Розділ 3 «Адміністративно-правовий статус суб'єктів державної антикорупційної політики в Україні» складається з чотирьох підрозділів, які стосуються висвітленню поняття адміністративно-правового статусу суб'єктів державної антикорупційної політики, характеристики їх компетенції та взаємодії. У розділі також розглянуто правові засади та актуальні напрями взаємодії суб'єктів розроблення та реалізації державної антикорупційної, досліджуються основні напрями, форми та види залучення громадськості до участі у формуванні антикорупційної політики, з'ясовується стан правового регулювання цих процесів у ретроспективному та позитивному аспектах.

У підрозділі 3.1. акторкою запропоновано під суб'єктами державної антикорупційної політики пропонуємо розуміти народ України, органи державної влади та місцевого самоврядування, громадські об'єднання, установи та організації і особи, які мають права та наділені обов'язками (зобов'язані або мають брати участь) у розробленні та реалізації державної антикорупційної політики. Цілком слушно Ростовська К.В. зазначає, що система суб'єктів державної антикорупційної політики є набагато ширшою, ніж система суб'єктів боротьби з нею.

Досліджуючи компетенцію суб'єктів державної антикорупційної політики Ростовська К.В. цілком слушно пропонує такі шляхи удосконалення компетенції суб'єктів формування державної антикорупційної політики: слід на законодавчому рівні чітко визначити повноваження кожного спеціального суб'єкта щодо формування заходів державної антикорупційної політики, щодо їх реалізації з метою усунення існуючих дублювань та суперечностей; доцільним є розроблення чітких адміністративних процедур формування заходів державної антикорупційної політики з визначення строків,

відповідальних суб'єктів та порядку їх взаємодії між собою; відсутність такої ознаки, як ієрархічність між суб'єктами формування державної антикорупційної політики, створює проблеми у визначенні централізації та децентралізації оперативного керівництва процесом підготовки та розроблення державної антикорупційної політики, що призводить до гальмування процесу її прийняття та впровадження у життя.

У підрозділі 3.3. звертається увага на те, що сьогодні окремі напрями взаємодії між публічною адміністрацією стосовно як формування, так і реалізації державної антикорупційної політики, потребують покращення: слід налагодити конструктивну співпрацю між профільними комітетами Верховної Ради України та Національним агентством запобігання корупції під час розроблення проекту державної антикорупційної політики, при внесенні до неї змін та доповнень та розробки і перегляду іншого антикорупційного законодавства.

Заслуговує на увагу висновок, що напрями взаємодії із громадськістю у сфері формування та реалізації антикорупційної політики є: інформаційний; консультаційний; участь у розробленні проекту державної антикорупційної політики; створення громадських рад; участь у процесі формування суб'єктів антикорупційної політики; проведення та участь в антикорупційних експертизах; участь у законотворчій діяльності; проведення досліджень з питань запобігання корупції; громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання корупції; проведення конференцій, форумів, засідань тощо; проведення громадського обговорення.

Розділ 4 «Адміністративно-правовий механізм формування та реалізації державної антикорупційної політики в Україні» складається з чотирьох підрозділів, в яких формулюється поняття адміністративно-правового механізму формування та реалізації державної антикорупційної політики в Україні та надається характеристика його елементів.

У підрозділі 4.1. робиться слушний висновок, що послідовна реалізація державної антикорупційної політики за допомогою комплексного

адміністративно-правового механізму відповідає завданням держави та загальнонаціональній консолідації суспільства на шляху подолання корупції в Україні, зменшення її рівня та обсягів. Обґрунтовано, що для успішної реалізації державної антикорупційної політики необхідним є збалансоване поєднання адміністративно-правового механізму формування державної антикорупційної політики та адміністративно-правового механізму реалізації державної антикорупційної політики.

Погоджуємося з висновками Ростовської К.В., що покращення функціонування адміністративно-правового механізму формування та реалізації державної антикорупційної політики вбачається можливим шляхом удосконалення стану правового регулювання та функціонування окремих його елементів чи частин; що адміністративні процедури розроблення державної антикорупційної політики реалізуються у межах процедурних стадій, які складаються з певної кількості процесуальних етапів та дій, на кожному з яких реалізуються проміжні цілі.

Заслужують на увагу пропозиції дисертантки, що функціонування єдиної Національної системи державного моніторингу корупції дозволить здійснювати постійний моніторинг стану корупції та виконання положень державної антикорупційної політики та своєчасно приймати управлінські рішення у випадку погіршення ситуації з корупцією, при невиконанні заходів державної антикорупційної політики тощо.

Цікавими є розроблені напрями удосконалення повноважень Національного агентства в процесі інформаційно-аналітичного супроводження формування та реалізації державної антикорупційної політики: 1) слід наділити Національне агентство запобігання корупції правом здійснення контролю за затвердженням і моніторингу за виконанням заходів антикорупційних програм; 2) запровадити обов'язковий щомісячний аналіз стану виконання заходів Антикорупційної стратегії, щоквартальний – заходів антикорупційних програм; 3) встановити уніфіковані критерії успішності виконання заходів Антикорупційної стратегії та антикорупційних програм.

Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Отримані результати можуть бути використані (і вже використовуються, що підтверджується актами впровадження) у науково-дослідній сфері, законотворчому процесі, правозастосовній діяльності, навчальному процесі.

Повнота висвітлення результатів дослідження.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, досить повно викладено у тридцяти шести наукових публікаціях, серед яких монографія, двадцять чотири наукові статті (чотири з них у наукових періодичних виданнях інших держав), опублікованих у наукових (електронних) фахових виданнях України, та одинадцяти тезах доповідей на науково-практичних конференціях, семінарах. Зміст роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел із проблематики дослідження. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвитку вітчизняного адміністративного права.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених Міністерством освіти і науки України вимог.

Оцінюючи позитивно рецензовану роботу, необхідно вказати на наявність певних недостатньо аргументованих положень, дискусійних моментів до яких можна віднести такі.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. На стор. 106 роботи, досліджуючи державну антикорупційну політику, як адміністративно-правову категорію робить висновок, що під адміністративно-правовою категорією слід розуміти як загальне та фундаментальне поняття, сформульоване в результаті узагальнення знань про суспільні відносини управлінського характеру, які складаються у сфері виконавчої влади, пов'язані із адміністративним законодавством, нормами

адміністративного права і практичним їх застосуванням. Звідси виникає кілька питань. По-перше, яким чином можна тлумачити термін «адміністративно-правова категорія», як загальне поняття і як фундаментальне поняття. Що в цьому терміні є фундаментального?

Також, потребують додаткового пояснення висновки дисертантки щодо кола суспільних відносин, які включає в себе поняття «адміністративно-правова категорія»? Як зазначається у дисертації - це «...відносини управлінського характеру, які складаються у сфері виконавчої влади, пов'язані із адміністративним законодавством...» та «...практичним їх застосуванням». З огляду на предмет адміністративного права, з такими висновками не можна погодитися.

2. На стор. 123 дослідження дисертантка робить висновок, що «...ефективність розроблення та реалізації державної антикорупційної політики напряму залежить від наукового, аналітичного та експертного забезпечення її заходів, тобто від постійного та системного наукового її супроводу». Дійсно, науковий супровід державної антикорупційної політики потрібен, і в цьому слід погодитися з Ростовською К.В. Але, чи дійсно ефективність розроблення та реалізації державної антикорупційної політики напряму залежить від її наукового супроводу? Таке твердження є категоричним і потребує пояснень.

3. Підрозділ 2.1 має назву «Поняття та стратегічна мета державної антикорупційної політики». У науці адміністративного права мету визначають як це усвідомлений, запланований результат діяльності, суб'єктивний образ, модель майбутнього продукту діяльності, тобто мета – це те, чого людина (суб'єкт публічної адміністрації) прагне досягти. Вживаючи термін «стратегічна мета», у дисертації не приділено уваги таким поняттям, як «тактична» мета, «проміжні цілі» державної антикорупційної політики. Потребує додаткової аргументації вживання на сторінках підрозділу такого терміну, як «місія» державної антикорупційної політики.

4. На стор. 188 дослідження зазначається, що для «...для удосконалення переліку завдань та напрямів державної антикорупційної політики слід виходити з поточних результатів соціологічних досліджень, що демонструють найбільш вразливі до корупції сфери, виявляють гострі проблеми...». Виникає питання, чому завдання та напрями державної антикорупційної політики повинні ґрунтуватися саме на соціологічних дослідженнях? А інші сфери антикорупційної діяльності хіба не потребують належної оцінки та врахування при розробленні відповідних завдань та напрямів?

5. У підрозділі 3.1. класифікуючи суб'єктів державної антикорупційної політики до їх системи віднесено суб'єктів розроблення та формування антикорупційної політики юридичних осіб, до яких належать індивідуальні чи колективні представники юридичних осіб приватного та публічного права, які, відповідно до законодавства, наділені повноваженнями по підготовці та впровадженню в діяльність юридичної особи системи заходів, спрямованих на усунення причин та умов, що сприяють корупції на підприємстві, установі чи організації різних форм власності, протидії корупційних проявів. Виникає питання, а чи можна цих суб'єктів вважати «суб'єктами державної антикорупційної політики»? Державну антикорупційну політику виробляють органи публічної влади у межах наданої їм компетенції, тоді як антикорупційні заходи (а не політику!) виробляють саме юридичні особи публічного та приватного права і тому вести мову про них, як суб'єктів державної антикорупційної політики є не зовсім вірним.

6. В дисертаційному дослідженні бракує аналізу міжнародного досвіду діяльності уповноважених органів публічної влади інших країн щодо вироблення засад антикорупційної політики.

Сформульовані зауваження, пропозиції не впливають суттєво на загальну позитивну оцінку роботи, свідчать, перш за все, про комплексний характер порушеної проблематики, її складність, актуальність.

Загальний висновок.

Дисертація Ростовської Карини Валеріївни на тему «Адміністративно-правові основи державної антикорупційної політики в Україні» є завершеною працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукову проблему щодо змісту та сутності адміністративно-правових основ антикорупційної політики в Україні та формулюванні пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства в досліджуваній сфері. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає обраній спеціальності та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а його авторка – Ростовська Карина Валеріївна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

заступник директора Юридичного інституту

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

доктор юридичних наук, професор

О.В. Кузьменко

Кузьменко О.В.
390612250

Г. Черн